

We werven niet, ze komen naar ons toe

De bevolking van kloosters en abdijen wordt steeds kleiner, maar daarmee verdwijnt nog niet de spiritualiteit. Veel gemeenschappen hebben een derde orde, associés, tertiariissen of hoe ze ook genoemd worden. Zij zijn degenen die de spiritualiteit van binnen de muren van kloosters en abdijen naar buiten uitdragen in hun maatschappelijk leven van elke dag. Abt Dom Adrianus Lenglet osb van de Abdij Sint Benedictusberg in Lemiers (Vaals) vertelt hoe dat bij zijn abdiij gebeurt.

‘Wij spreken zelf nooit over associés, tertiariissen, of derde orde, maar over mannelijke en vrouwelijke oblatoen’, benadrukt de 72-jarige abt. ‘Het zijn getrouwen, ongetrouwen, priesters en diakens. Allemaal hebben ze een speciale band met onze kloostergemeenschap en proberen hun normale maatschappelijke of kerkelijke leven gestalte te geven overeenkomstig de spiritualiteit van Benedictus.’

Afzonderlijke groepen

De abt legt uit dat het bij de benedictijnen net iets anders georganiseerd is dan bij andere orden en congregaties. Lenglet: ‘Alle ongeveer 8000 benedictijnen over de hele wereld zijn verdeeld in 21 kloosterverbanden. Die kloosterverbanden hebben zich weer aaneengesloten in de confederatie OSB. Wij zijn dus anders dan andere orden met een generaal-overste aan het hoofd. Wij zijn eerder afzonderlijke groepen. Een van die kloosterverbanden/kloosterfamilies is de congregatie van Solesmes, genoemd naar een dorpje in Frankrijk. Daar is in de jaren ‘30 van de 19e eeuw een jonge kapelaan een klooster gaan leiden volgens de regel van Benedictus. Vanuit dat klooster zijn er sinds 1870 allerlei kloosters gesticht in Frankrijk zelf, maar ook in Spanje, Engeland, Canada, op Martinique, in Amerika, Afrika, Luxemburg, Litouwen en Nederland. Het klooster van de St. Paulusabdiij in Oosterhout is een van die kloosters die door Solesmes is gesticht en daar zijn wij hier in Lemiers weer uit voortgekomen.’

1600 jaar geleden

Oblatoen zijn een constante bij de benedictijnen. Lenglet: ‘Benedictus heeft zo’n 1600 jaar geleden in zijn regel al gesproken over oblatoen. Hij bedoelde er kleine, soms zelfs hele kleine kinderen mee, die aan het klooster ter opvoeding werden toevertrouwd. Eigenlijk betekent oblaat ‘opgedragen’. In de katholieke kerk zijn de oblatoen, de offergaven. De oblatoen zijn dus in feite ‘opgedragen’. Daarom heet die instelling een oblaatschap. Vooral sinds de middeleeuwen en met name sinds Franciscus, spreken we van de derde orde. De eerste orde zijn de monnikenbroeders, de zusters vormen de tweede orde en de derde orde zijn degenen die buiten het klooster leven,

maar wel verbonden zijn met de kloostergemeenschap. In die middeleeuwen krijgen ook de Dominicanen en de Karmelieten een derde orde. Bij die orden heten ze geen oblatoen, maar derde ordelingen. Pas veel later werden zij ‘tertiariissen’ genoemd en associés is een nog modernere term.’

Abdiij Vaals

De Abdij Sint Benedictusberg in Lemiers (Vaals) heeft vanaf het begin oblatoen gehad. Lenglet: ‘Wij zijn de opvolgers van de gemeenschap die hier in 1951 is begonnen. Het huis waarin wij leven stamt uit 1923. Eerst heeft er een Duitse gemeenschap in gezeten, maar die moest aan het einde van de Tweede Wereldoorlog vertrekken. Daarna heeft het klooster zeven jaar leeggestaan. In 1951 zijn er nieuwe monniken gekomen van de St. Paulusabdiij bij Oosterhout in Noord-Brabant. Bij die St. Paulusabdiij bestond al een oblatuur en toen zij hier in 1951 kwamen, is die traditie dan ook gewoon voortgezet. In Lemiers zijn we nu met 13 broeders en 45 oblatoen. Onze oblatoen, die tussen de

40 en 80 jaar oud zijn, zijn mensen met heel verschillende beroepen; priesters, academisch geschoolden, maar ook gewone mensen die consequent christelijk willen zijn. Ze komen uit Nederland, Duitsland en een oblaat komt zelfs uit de Verenigde Staten. Buiten Nederland wordt ook met oblata gewerkt. Om de drie of vier jaar is er een internationaal oblatacongres in Rome, waar zo'n 250 afgevaardigde oblata naartoe komen.'

Andere structuur

Er is wel een verschil tussen de benedictijnse oblata en de derde ordeningen van Franciscus, Dominicus en de Karmelieten. Lenglet: 'Die ordeningen zijn als een organisatie gestructureerd, compleet met een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De benedictijnse oblata zijn echter allemaal heel persoonlijk aan een eigen abdi verbonden. De oblata van Egmond zijn niet dezelfde en hebben ook andere activiteiten dan de oblata van Vaals. En de oblatagroep van Doetinchem doet het ook weer op een heel eigen manier. Ook de intensiteit verschilt. We hebben een oblaat die iedere morgen naar de officie komt, maar we hebben ook een oblaat die we maar een enkele keer per jaar zien. De oblatuur is voor oblata dus een persoonlijke band met de abt van het klooster en daardoor met de hele gemeenschap van dat klooster. Iedereen doet met zijn oblatuur wat

hij of zij met zijn of haar oblatavader (abt) heeft afgesproken om op die manier zijn of haar leven in verbondenheid met de kloostergemeenschap gestalte te geven.'

Criteria

Er zijn volgens abt Lenglet niet zoveel criteria om oblaat te kunnen worden, maar er zit wel een tijdslijn in. Lenglet: 'We nemen iemand pas als oblaat aan als hij minstens twee jaar reëel met de gemeenschap in verbinding heeft gestaan. Er moet eerst een vriendschappelijke en geestelijke band met de gemeenschap ontstaan. Aspirantoblata moeten leren wat we wel of niet doen, wat onze stijl van leven is. Daarna is er een kleine liturgische plechtigheid van de toetreding. Dan word je novice-oblaat en gaat je proeftijd beginnen. Die duurt twee jaar en in die proeftijd wordt dan samen wat intensiever gekeken hoe je je oblatuur gestalte kunt geven en hoe groot je verlangen is om de regel van Benedictus in praktijk te brengen. Als dan na twee jaar blijkt dat je je steeds beter thuis voelt bij de abdi, je vrouw en eventuele kinderen het er ook mee eens zijn en het niet ten koste gaat van je gewone werk, maar het integendeel bevordert, kun je als oblaat daadwerkelijk deel uitmaken van de gemeenschap. Wat ik heel belangrijk vind, is dat oblata gewoon meedoen met het parochieleven van de stad of dorp waar zij wonen. Dat ze zich niet afzonderen of er zich op laten voorstaan dat ze oblaat zijn. Je oblaat-zijn, moet een soort gist zijn voor je handelen in het maatschappelijk leven.'

Werving

We werven geen oblata, ze komen uit zichzelf naar ons toe. Het zijn vaak mensen die hier al eens te gast zijn geweest. We hebben een oblaat die al 50 jaar als gast naar onze abdi kwam, voordat hij besloot dat hij oblaat wilde worden. Voor hem hebben we toen de kennismakingstijd maar overgeslagen. Een paar jaar geleden hebben we nog iemand gehad die praktisch op zijn sterfbed oblaat wilde worden. In zijn geval hebben we de hele procedure aanzienlijk bekort. Hij is kort daarna ook overleden. Ik heb over een paar weken ook weer een gesprek met iemand die oblaat wil worden. We

ervaren wel dat degenen die oblaat zijn ook echt met hart en ziel geëngageerd zijn. Een enkele keer besluit een oblaat na enkele jaren om ook in te treden in onze gemeenschap. Een jaar of vier geleden gebeurde dat voor het laatst.'

Andere dynamiek

Elke groep oblata heeft zijn eigen dynamiek. Lenglet: 'In Egmond hebben ze een speciaal blad voor de oblata, waarvoor ze zelf ook artikelen schrijven. Het gaat er daar anders aan toe dan bij ons. Wij zijn meer naar binnen gekeerd. Dat beantwoordt ook beter aan de stijl van ons klooster. Wij hebben geen activiteiten buitenshuis. Onze voornaamste activiteit is de liturgie, terwijl het klooster in Egmond beschikt over een centrum waar lezingen worden gegeven en mensen worden uitgenodigd. In die zin staan die meer open naar de maatschappij. In Doetinchem (Slangenburg), heeft men een heel groot gastenkwartier met heel veel kamers. Met de oblata dagen kunnen oblata daar overnachten, ontbijten en een heel programma wordt daar afgewerkt. Onze zusters benedictinessen in Oosterhout hebben geen oblata. De zusters benedictinessen in Tegelen hebben sinds enkele jaren wel oblata. Daar krijgen de oblata ook een eigen kloosternaam. Bij ons heet een oblaat gewoon Peter of Maria, maar daar is het broeder Petrus van het Heilig Kruis of zuster Maria Magdalena.'

Gist van het christendom

De abdi in Lemiers koestert zijn oblata. Lenglet: 'Ik zou het fijn vinden als er meer oblata zouden komen voor onze abdi. Men heeft soms het idee: oblata dat zijn groepjes oude mensjes die bij elkaar zitten en allerlei devoties volgen en een beetje in hun eigen vroomheid leven. Terwijl oblata mensen zijn die juist volop in het leven staan, hun christen-zijn beamen en door Benedictus geïnspireerd worden om in deze maatschappij gist te zijn van het christendom, en die door hun manier van leven de regel die Benedictus aan onze kloosters heeft gegeven willen uitdragen. Zij geven extra impulsen aan het christen-zijn in het dagelijkse leven.'

Abt Dom Adrianus Lenglet osb:

"Wat benedictijnen aan spiritualiteit beleven, dragen oblata in bredere kring uit"